

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄԵՆԿ

Տարեկան գինը 10 բուրլ, կէս տարվանը 6 բուրլ:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաբաղադրացիք դիմում են ուղղակի
Тифлис. Редакция «Менк»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԳԻՆՈՒԹԻՒՆ

Ներքին Տեսութիւն: Նամակ Առաքելա-
բեց: Նամակ Խմբագրին: Ներքին լուրեր: Ար-
ՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Թիֆլիսից: Ար-
տաքին լուրեր: Հեռագրեր: ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒ-
ԹԻՒՆՆԵՐ: ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Մի պատկեր գիւ-
ղական կեանքից:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱՌԱՔԵԼԱԿԵՐ

Հոկտեմբերի 16-ին

Միմիայն քանի ժամանակ առաջ՝ այն մարդիկ,
որոնք հայ եկեղեցու նախաձեռնութեան ըն-
դացմունքով լցված, լրագրութեան միջոցով, դա-
րձաւում էին մեր հոգեւորական դասի մէջ պա-
տահաճ անկանխութիւնների մասին, ումանք այդ-
պիսիներին միտում էին զանազան տեսակ ան-
կանխութիւն, մեղադրում էին, որ դրանք չունեն աղ-
գաստութիւն, չունեն խոհմութիւն՝ որի հիման
վրա, նոցա առեւելք, պէտք էր ի տէր ժողովրդի
և եկեղեցու կողմից ու խուճ ձեռնադր առաջ կա-
տարված իրողութիւնները չը տեսնելու կամ նոցա
մասին ուրիշներից չը լսելու համար...

Ձեր աչքի առաջ աճող էր կատարվում քա-
հանայացուի և Մանկուհու ազնւոր մէջ, դուք
պէտք է լսէիք խոհմութիւնից ստիպված. դուք
տեսնում էիք, որ Առաւելոյ սեղանի սպասուորը
ինքը բրիչ ու բաժնի առած քանդում էր այն
առանձին հիմունքը, որին կանգուն պահելու հա-
մար մեր առաքելին նախաճարքը արեան գետեր
հոսեցրին. տեսնում էիք, որ ազգային սուրբ Աթո-
ռի գործակալը թէ Աթոռից և թէ ժողովրդից
զուրկաներ կլանելով փորը հաստացնում էր, հոյա-
կապ տներ շինում, սեպհական կառք գնում, և
մի և նոյն ժամանակ անմեղ գառը ձեռնում,
դուք պէտք է լսէիք, որովհետև ձեր ասածները,
բացի արհամարհանքից, այլ ևս ուրիշ բանի չէին
արժանանում... Բայց այժմ, երբ մեր եկեղեցու ա-

մենամօտ գլուխը—թեմական առաջնորդը դուրս
կամքով ձեռնարկել է եկեղեցուց բարեկարգու-
թեանը, երբ նա մեծ խնամքով խլում ու դնէ է
ձգում այն որոմները՝ որոնք աճել էին Տիրոջ ան-
դաստանի մէջ, այժմ—ասում եմ—մենք կարող ենք
խօսել, մասնաւոր այն նշանաւոր խօսքերից քաջա-
ւերբով, որով սրբազանը առաջին անգամ կանգնել
էր ցոյց տալ իր բուն իրողութիւնը դէպի մա-
մուլը և դէպի հասարակութիւնը: Ուստի թող
թող տրվի մեզ մի քանի խօսք ասել մի գիւղա-
կան քահանայի մասին, որի նմանները դուք
գտնվում զաւառիս և այլ գիւղերում: Թէ ներկայումս
բազմութիւն գիւղերում աւելորդ թւով քահանաները
չառ են, դա մի այնպիսի իրողութիւն է, որ ապա-
ցուցված է բազմութիւն թիվակցութիւններով: Կրա-
հետեանք այն է՝ որ գիւղական քահանան շատ
թշուառ կեանք է վարում, այնպէս որ ներկայումս,
երբ ժողովուրդը նկատելի կերպով սառնացել է
դէպի հոգեւորականութիւնը, քահանան բոլորովին
անկարող է կերպիւր իր ընտանիքը, ծխակահու-
րի տուած աննշան տուրքով: Իսկ ինչ կը լինի,
երբ մի տեղ փոխանակ կրկու քահանայի չորս-
հինգը կան: Գաւառիս վ. գիւղի ծերունի քահա-
նան, սրանց 2—3 տարի առաջ, կամենալով
քահանայ ձեռնադրել տալ իր որդուն, և որովհե-
տե նոյն գիւղում կայ մի այլ քահանայ, ուստի
դժուար էր երրորդը ձեռնադրել տալ, դիմում է
հետեւեալ խորատանկութեանը: Նա պարաւանդա-
գիր է տալիս հոգ. իշխանութեանը, որ այլ ևս
հրաժարվում է քահանայագործութիւնից և իր տեղ
որդուն է թողնում: Այդպիսով նրան յաջողվում
է որդուն ձեռնադրել տալ: Սակայն ծերունի քա-
հանան, հակառակ իր տուած պարաւանդաբան-
դարձեալ մասնակցում է օրինակատարութիւննե-
րին և պահանջում է իր բաժինը: Բարձրանում է
վէճ, անբաւականութիւն գիւղի միւս քահանայի
և դրա մէջ, և ծերունի քահանան վայելելով նախ-
կին գործակատարի բարհաճութիւնը, յաջողում
է խեղդել ընկերակից քահանայի արդարացի բո-
ղոքները... Գնանք անգամ պատահել է մեզ
լսել ոչ միայն գիւղի բնակիչներից, այլ և քաղա-
քիս առեւտրականներից (որոնք ներկայ են եղել
եկեղեցում), որ պատահել են դէպքեր, որ քահա-

նաները—հայր և որդի—ոչ իրանք են պատարագ
մատուցել մի նշանաւոր տօնին և ոչ էլ թողել
թեմայի ու վրդոված հեռացել է եկեղեցուց: Բայց
անցեալ օր—ինչպէս լսեցինք—դրանց վէճը մեծ
չափեր է ընդունել, մի հնչին պատրուակ բռնե-
լով, երկու քահանաները գալիս են միւս քահա-
նայի կալը և ի ներկայութեան բոլոր ծխակա-
նների, սկսում են անվայել խօսքերով վիրաւորել
քահանային, կամենում են նրան ծեծել, բայց
վերջապէս ծխակահանները մէջ են մտնում և հեռաց-
նում մեր արխաթի քահանաներին: Այդ մասին
գտնուած յայտնված հոգ. իշխանութեանը: Ու-
րեմն թող դատէ ընթերցողը թէ որքան տխուր
տպաւորութիւն է գործել այդ անցքը կրօնասէր
հայի սրտի վրա: Կարելի է դրանից յետոյ պահան-
ջել, որ ժողովուրդը յարգէր այդպիսի քահանանե-
րին, երբ դրանք իրանց բարք ու վարքով միայն դա-
թակցութիւն են կապում իրանց հօտի համար:
Ով որ բնակիկ է գիւղում և ներկայ եղել քահա-
նաների փոխադարձ վէճին, նա միայն կարող է
հասկանալ, թէ ինչ է նշանակում քահանաների խո-
ւովութիւնը: Գրեթէ այս տողերը, մենք մեծայայտ ենք,
որ սրբազան առաջնորդը ի նկատի առնելով հա-
րկարեութիւնը, իր կողմից նպատակադրում
և շուտափոյթ անօրինութիւն կանէ թէ մեր յի-
շածի նման անկարգութիւն անող քահանաներին
պատժելու և թէ այդպիսի տխուր դէպքերի կրկն-
վելու առաջն առնելու այժմանից:

«Աղբիւր» ամսագրի վերջին տետրակի մէջ կար-
դացինք մի գիւղացի քահանայութիւն, որ պատ-
կանում է մեր նշանաւոր բանաստեղծ պ. Բաքի-
բեկին: Նոյն տետրի խառն լուրերում մենք կար-
դում ենք, որ այդ բանաստեղծութիւնը պ. Բաքի-
բեկի աշխատութեան նախապտուղն է, և խոստա-
նում է եկող համարում խօսել պ. Բաքիբեկի 25
ամսայ աշխատութեան նշանակութեան մասին:
Ժամանակ է վերջապէս ցոյց տալ, որ մենք գի-
տնէր լուրջ յօդուեաններ տօնել, գիտնէր քահա-
նայի տաղանդը, ձիւրը, կրթողական ընդունակու-
թիւնը: Բաքիբեկի ժողովրդական միպոստան է. նա
հայ Տուրքերին է: Ամենահարուստ մարդուց սկսած
մինչև ամենաչաւաւորը, ուսմիկից սկսած մինչև ու-

սունականը կարդացել են Բաքիբեկի գրածները,
կամ գոնէ յաճախ լսել նրա անունը: Բաքի-
բեկին—մեր երիտասարդներին կուռքն է: Մեր
աչքի առաջ տեսնում ենք թէ որքան պողպատե
ազդեցութիւն ունեն պ. Բաքիբեկի գրածները ըն-
թերցողի վրա: Գիտնէր բազմութիւ կանայք՝ որ
Բաքիբեկի գրքերի ազդեցութեան տակ կատարելա-
պէս կերպարանափոխվել են: Գիտնէր մարդիկ, ո-
րոնց մէջ ընթերցանութիւնը յառաջացել է մեր
բանաստեղծի կողմ, սահուն և յափշտակիչ ոճի ազ-
դեցութեան տակ: Այդպիսի բազմաբղիւն գործու-
նէութիւնը, 25 տարի անխնայ և անզաղար կեր-
պով աշխատելը հայ գրականութեան անշուոր-
հալալ գաշտի վրա՝ չորս հրաճառեմը, չը տօնելը—
թիւ առելու չափնը՝ ջոյս կը տալ մեր տաճառ-
թիւնը: Թող Հայկունու պէս ժլատաները, «ն
բանաստեղծ, և թատրոնասէր, և գրող և այլնե-
րը», լրբացած իրանց կարծեցեալ գիտութեամբ, ջանք
անեն միտել ժողովրդից յարգված միպոստանին,
թող գրականական դասական թղթակներ գտնան որ
այս ինչ քաղաքում գոյութիւնները շատացան,
հենց որ «Սալաղողի յիշատակարանը» կարդացին
(երեկ պարոնը «Росамоль» գիրքը չէ կարդացել),
այդպիսիները միայն իրանց տղիութիւնը ցոյց
կը տան և պ. Բաքիբեկի արժանաւորութիւնը կը
բարձրացնեն: «Աղբիւր» խմբագրութիւնը կարող է
հաւատացած լինել, որ նրա առաջարկութիւնը, պ.
Բաքիբեկի յօդուեանը տօնելու մասին, շատ շատերը
կը համակրեն: Այստեղ մեծ տպաւորութիւն է
գործում «Մշակ» մէջ տպվող Հայկունի և նրա
կրիտիկան» վերնագրով յօդուածը՝ որ դեռ շարու-
նակվում է: Առանց խորին զգուշանքի ոչ մի հաս-
կացող հայ չէ արտասանում այդ բաղդախոյր
անունը, որ ինքնակալ կրիտիկոսութիւնով պար-
ծենում է:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Թիֆլիս, 19 հոկտեմբերի

Չորեքշաբթի, հոկտեմբերի 19-ին, ցերեկվայ ժամի
2 1/2-ին, կատարվեցաւ Նախընտրի տնայնա-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԻ ՊԱՏԱՐԱԳՐԻ ԳԻՒԴԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՅ

I

Ամառնային օրերից մէկն էր. այն օրերից, երբ
որչովում է գիւղացու բաղը, երբ նա ամեն ջանք,
աշխատանք, վերջին ճիւղը գործ է դնում իր տա-
րեկան ապրուստը հայթայթելու համար, որ կար-
դանայ կերակրել իր բազմանդամ ընտանիքը և ձը-
մունահան անել իր կենդանիները:
Առաւօտ էր: Արեգակի փայլուն ճառագայթները
նոր էին բարձրացել հորիզոնից և ընկնելով Ս.
գիւղի վրա, կարծես թէ գիւղացուն հրաւիրում էին
գնալ դաշտը, անտառը, ձորը, վերջապէս անվերջ
զրադմունքները սկսել: Գիւղը կենդանութեան
մէջ էր: Թէ կանայք և թէ մարդիկ զբաղված էին
իրանց գործերով: Մարդիկ պատրաստվում էին հե-
ռանալ գիւղից, իսկ կանայքը հոգում էին իրանց
ընտանեկան հոգները: Ձահլի աղջկանց, վերջած
կուռ իրանց ուսին, շտապում էին գնալ աղբիւրը
ջուր բերելու: Ամեն տեղ, ամեն ընտանիքում ձայն,
աղաղակ էր լսվում: Բայց գիւղի այսպիսի յետոյ
դանութիւնը երկար չը տևեց: Մէկ ժամից յետոյ
տպաւոր չէր կարելի գտնել գիւղում. ամենքը
հեռացել, գնացել էին իրանց գործին: Պառնայն

տան հարսները: Ընտանեկան գործը վերջացնե-
լուց յետոյ, իրանց սովորութեան համեմատ, դուրս
էին եկել և կանգնել տան տանիքի վրա:

—Հոռոմ, տես այն ո՞վ է դալիս ձիով մեր գիւ-
ղը, ասեց հարսներից մէկը, նկատելով հեռու
տարածութեան վրա այդ ձիաւոր մարդուն:

—Այդ չէ, պատասխանեց Նաղան, տես ինչ-
պէս է քշում իր ձիւն. արդեօք այս ո՞վ է. ինչու
է այսպէս շտապում:

Եւ ձիւտ որ այդ ձիաւոր մարդը, որ դալիս էր
գիւղի արեւմտեան կողմից տափարակ դաշտով,
այնքան քշում էր ձիւն, որ կենդանին կատա-
րեալ կորել էր քրտինքի մէջ: Ձին վազում էր իր
բոլոր արագութեամբ անդադար ստանալով իր
տիրոջ մտրակի հարուածները: Ձիաւորը շուտով
մօտեցաւ գիւղին:

—Հասկանում եմ, Հոռոմ, հասկանում..... ով
գիտէ էլի խարջ ու բեգարի համար է և դա մեր
գոյթովին է, *) որ այդպէս շտապով է դալիս:
—ձիւտ ես ասում, Հոռոմ, տեսնում ես գնում
է դէպի քեօփովի (տանուտէր) տունը: Անպատճառ
դրա համար կը լինի. բայց միթէ՞ այս ժամանա-
կին կարելի է նրանից խարջ ու բեգար պա-
հանել:

Գոյթովին Սաքոն, մտնելով գիւղը, դիմեց դէպի
քեօփովի տունը: Քեօփովայ Սիմոնի տան հարսները
դուրս թափեցան նրա գալուստը լսելով: Տանը
ոչ մի տղամարդ չը կար: Սիմոնի տան առաջը կան-
գնելով, դեռ ևս ձիուց ցած չիջած հարցերը նա.

*) Գոյթովին Հոռու գիւղերի մէջ համարվում է մի
քանի գիւղերի գլուխ. տանուտէրները դրան են
ենթարկվում:

—Ո՞ր է քեօփովան, տանն է թէ ուրիշ տեղ է
գնացել: Ձահլի հարսները իրանց ձեռքի շարժում-
քներով հասկացրին Սաքոնի, որ քեօփովին տանը
չէ, այլ գնացել է սարը գործելու:

—Այդ վատ է, որ տանը չէ, ասեց գոյթովինը. նա
անմիջապէս ցած եկաւ ձիուց և հարսներից մէկը
առնելով նրա ձեռքից ձիւն սանձը, յոգնած կենդա-
նուն տարաւ կերակրելու:

Իսկոյն մի կապերտ փռեցին գետին վրա, որ-
պէս զի գոյթովին հանգստանայ և հեռացան հարս-
ները նրա համար կերակուր պատրաստելու հա-
մար: Սաքոն մօտ նստած մնաց տան մեծ սայլը—
Աղիդ նանին:

—Աղիդ, այժմ ո՞վ պէտք է գնայ Սիմոնի կան-
գնելու, շատ հարկաւոր գործ ունենք: Ինչ գործ է
որ ունենայ սարում, պէտք է թողնի անպատճառ
և շուտով դաշ:

Այս ասելուց յետոյ գոյթովինը սկսեց ծխելու
պատրաստութիւնը տեսնել. հանեց գօտիկից կա-
խած արջին և կէս երկարութիւն ունեցող չիբու-
խը և մի հինգ րօպէից յետոյ մտածութեան մէջ
ընկղմած՝ մերթ մերթ արձակում էր բերանից
թանձր ծուխ: Այդ ժամանակ Աղիդ նանին հեռացել
էր նրանից այն նպատակով, որ կարողանայ մի
տղայ ուղարկել Սիմոնի ետեւից: Փոքր ժամանա-
կից յետոյ պատուիրում էր մի երիտասարդի.

—Վաղիւր, կարօ ջան, ասա Սիմոնին, որ բան
ու գործը թողնի, շուտով գայ, գոյթովինը եկել է և
նրան է կանչում: Գէ՛՛՛, ծոխ նման թռիւր, մյ, թը-
քում եմ գետին վրա, մինչև քո գալը ցամաքած
չը պէտք է լինի:

Աղիւրը վերադարձաւ Սաքոնի մօտ այն ժամա-
նակ, երբ նա արդէն սկսել էր վայելել հարսների

պատրաստած ձուածեղը: Ձալը վերջացրել, պըր-
ծել էր Սաքոն, երբ Աղիւրը հարցրեց.

—Սաքօ ջան, ասում ես շտապով գործ ունես,
բայց չասեցիր թէ ինչ է այդ գործը, ինչու համար
ես այդքան շտապում:

—Ե՛հ, ոչինչ, նանի, գիւղական գործ է, պա-
տասխանեց Սաքոն սառնութեամբ:

—Լէի գիւղական գործ լինի, չի լինի, որ այդ
գիւղական գործից մենք էլ խմանալ:

—Այդ ձեր բանը չէ, որ խմանալ, սա տղա-
մարդու գործ է. կնիկարմատը այստեղ բան չունի:
Տղամարդի գործի մէջ կինը չը պէտք է խառնվի:
Նանին շատ նեղացաւ Սաքոնից այսպիսի պա-
տասխան լսելով: Նա արդէն ծննդեց, մէկ ոտը
գերեզմանին էր հասել և շատ քիչ անգամ առիթ
էր ունեցել մի որ և է մարդուց այսպիսի պատա-
խան լսել: Նանին ծննդից չէր Սաքոն բնաւորու-
թեանը: Նա պատկանում էր այն գիւղացիներին,
որոնք իրանց կնոջ, հարսների հետ վարվում են
ամենայն կոպտութեամբ:

Նրա առաջ, ընտանիքում, կինը պէտք է լինէր
մի կատարեալ ստրուկ. նրա ասածին «չէ՛» չը կար.
անպատճառ պէտք է կատարէին, հակառակ դէպ-
քում կը դիմէր դադանակին, փայտին: Եւ այս
չառ լաւ գիտէին նրա տան հարսները: Սաքոն
կարծէրով կինը երբեք իրաւունք չունէր խառնել-
լու մարդու գործի մէջ: Եւ այս պատճառով նրա
ընտանիքում կանայք չը գիտէին թէ մարդիկ
ինչ են անում: Մարդուն տրված էր իրաւունք ա-
մեն գիւղականում գուր տեղը դադանակի հարուած-
ներ ուտացնել կնոյ, իսկ կինը իրաւունք չունէր
խորհրդակցել իր մարդու հետ, խօսել իրանց ապ-
րուստի մասին: Եւ անս պատճառ, թէ ինչու էր

նոցի բացումը և օրհնութիւնը: Այդ տոնակա-
նոցը բացում է թիֆլիսի Բարեգործական (նիկե-
րութիւնը (սուսոյ) և պէտք է պահպանվի ընկե-
րութեան միջոցներով: Բացման հանդիսին ներկայ
էին Կովկասեան կառավարչապետ իշխ. Գոնգու-
կով-Կորսակով իր ամուսնու հետ, որը ընկերու-
թեան պատուաւոր նախագահն է. նոյնպէս ներ-
կայ էին ընկերութեան անդամները, մեծ մասամբ,
ափիկները, ոստիկանապետը և մի քանի բարձրաս-
տիճան անձինք: Այդ տոնակարգում կամ աղ-
քատների ապաստարանում ընդամենը նշանակված
են 40 հոգու համար տեղեր, որոնք պէտք է ստա-
նան մուսուլման և իսկական: Բացման օրը ընդուն-
վեցան 14 հոգի, երկու սեռից, որոնցից 2-ը վրա-
ցիքէ ին մնացածները—անհեր: Տոնակարգին չի-
նութիւնը երկու յարկանի է. դռնվում է գետի
եզերքի մօտ, Նախկին ընտիր տեղումը և պատ-
կանում է պ. Չիթախովին, որը երկու տարի ա-
ռանց վարձի տուել է ընկերութեանը: Տոնակա-
նոցում ընդունվում են երկու սեռից, առանց
խտրութեան դաստիարակման, այնպիսիք, որոնք
այլ ևս ֆիզիկական կարողութիւն չունեն հայ-
թայթեալ իրանց ապրուստը և դուրի են ապրե-
լու միջոցներէ:

Ի դէպ. Նախկինում երկու սեռից տարրական
դպրոցներ կան երկու սեռից, իսկ չը նոյնիմով որ
Նախկինում ունի 100 տեղի տեղի հայեր, քահա-
նայ, եկեղեցի, սակայն մինչև այժմ այդ արտա-
ձանը դուրի է մի հայոց տարրական դպրոցից:
Գիտար է յուսալ այնպիսի քահանայի վրա, առե-
լի այդ կարող է կատարել թիֆլիսի Հայոց Բա-
րեգործական (նիկեութիւնը) մասամբ եկեղեցա-
կան արդեանց միջոցներով և մասամբ ընկերու-
թեան: Այստեղի հայերը համարեա բոլորը վրացա-
խօս են և ամենից մեծ յարակրութիւն ունենցի
պաշտպանի կարող է ունենալ այդպիսի տեղե-
րում քահանային, որը կրկնակի նշանակութեամբ և
կոչումով կարող է լինել իր հօտի բարոյական
գոյութիւնը պահպանել, բայց ինչպէս երևում է
մեզ շատ ուշ է վիճակված հասնել այդ բարձրագոյ
ժամանակներին:

Կ. Թ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՌԵՐ

Պրոֆէսոր Անդրէաս Արծրունու առանձին բրո-
շիւրներով տարած հայերեն գրադասութեան մի
քանի օրինակներ մնացին «Մշակ» խմբագրա-
տանը և ցանկացողները կարող են նրան առնել:
Բրոշիւրի գինը 10 կոպէկ է: Գաւառներէ կարող
են ուղարկել նամակի մէջ 10 կոպէկ փոստի
մարկանքով:

Սաքոն պատու Ալիքին այդպիսի պատասխաններ
տալիս: Այս բարոյից յետոյ Ալիքը այլ ևս ոչ մի
հայոց չառաքարից Սաքոն, որը անդադար դա-
ղուած էր իր չիրութեամբ: Երկուր չանցաւ և ահա
ձիւղիկները քեօխով Սիմօնը:

Բարոյի, հազար բարի, Սաքո ջան, ինչ խաբար
է այս ժամանակ, հարցրեց Սիմօնը ինչպէս ձիւղի-
կները, ինչ խաբար, անաչին մի ցած արի ձիւղի-
կներ, ի հարկէ, բոլորը կրկնապէս:

Սիմօնը տեղադրութեամբ Սաքոն մօտ:
Գօլովինը պատմեց, որ երկու աղաքէ էր պրիս-
տակից մի պոլիստիկ, որով իր ձեռքի տակ գը-
տնված չորս գիւղերից պահանջում է 100 մարդ
և 10 թուան փող:

—Այսօր ամեն բան պէտք է վերջացնենք, աւելաց-
րեց գօլովինը, շուտով կը գան և միւս գիւղերի քեօխ-
իւղիկները իրանց մարդոց հետ, իսկ առաւօտեան
կը գան Կապուլուկները, որ նորանց հետ թէ մար-
դիքը և թէ փողը ուղարկենք: Ե՛յ, հօ գիտես,
Սիմօն, որ եթէ մենք այս բոլորը չաւ չը կատա-
րենք, առաւօտեան վաղ մտրակի առաջին հա-
րուածները մենք կը ստանանք:

—Այդ բոլորը գիտեմ, տխուր ձայնով պատաս-
խանեց Սիմօնը, բայց մի ինձ հասկացրու այս
բեղեղարը ինչու համար է:

—Ասումնի Գ... ի կողմեր նոր ճանապարհ են չի-
նում և անտեղ պէտք է բանին:

—Ուրեմն մարդ ուղարկենք, որ գիւղացիք չուտով
գլուխը վերջացնեն և դան:

Սովորականից վաղ գիւղացիք թողին իրանց գոր-
ծը և գիւղը թափուկեցան այդ բոլոր լսելուց յետոյ:

II

Երկուր էր: Արևի փայլուն ճառագայթները վաղուց

Հէնց որ մի նոր մարդ ստանում է պաշտօն
հայերի մէջ, անմիջապէս հայերը սկսում են նրա
դէմ այլ և այլ այլ ինտրիգաներ լարել: Հաղիւ-
կարողացաւ Ներսիսեան դպրոցի տեսուչը ստան-
ձնել իր պաշտօնը, քիչ շատ ծանօթանալ գործի
հետ,—արդէն սկսում ենք նրա դէմ գրված այլ
և այլ նամակներ ստանալ: Ինչպէս երևում է պ.
Նիշապուրեանցից դժգոհ կուսակցութիւնը կամե-
նում է մեզ համար անդիտակցական կերպով
«Մշակը» դարձնել իր սեփական օրգան նոր տես-
չի դէմ որդալթիներ լարելու համար:

Հոկտեմբերի 18-ին, հայոց թատրոնական խում-
բը այս սկզբին առաջին անգամ տուեց մի ներ-
կայացում Արծրունու թատրոնում: Խաղացին Մո-
լիէրի «Տարախ» պիեսին: Գերասիմեանը և դե-
րասիմեանները բարեխղճաբար էին պատրաստել
պիեսին: Միայն շատ ցուպի է որ շատ քիչ
հասարակութիւն կար թատրոնում:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՐԻՔԻՍՏԻՑ

Կ. Պօլիս, 10 հոկտեմբերի

Ներսիսեան լրագրիւնները կը հրատարակեն դա-
նապան տեղեկութիւններ մեր հարցին վրա, բայց ա-
ստիք ստույգ չեն երևիր: Անդրիոյ դեպքանը սու-
թանին հետ ունեցած տեսակցութեան միջոցին
բարեկարգութեանց հարցին վրայ միայն խօսած
է և նկարագրելով ասիական Տաճկաստանի վի-
ճակը աշխատել է համոզել Այսպրը թէ որքան
անհրաժեշտ է բարենորոգումներու անպակաս գոր-
ծադրութիւնը: Լորդ Տըքլինը այս լեզուն կը գոր-
ծածէ նաև նախադարձներու մօտ: Այս շարքով
Անդրիոյ թերթները անանկ լուրեր բերին մեզ որ
գրառացանք. այդ լուրերը իբր ընթացիկ դրամ
ընդունելու չէ: Անդրիոյ դեպքանը այնպէս մը
ցոյց կուտայ թէ շատ անուշ կը վարուի Գրան
հետ, բայց ասիկայ արտաբերուած է: Անցեալ շաբ-
թու մէջ դեպքանը Այսպրը սեղանին հրաւիրուե-
ցաւ, իր տիկնոջ հետ և տիկինն ալ սուլթանին
նշան ընդունեցաւ, բայց ասիկայ արդեւ մը չը-
լար որ անդրիական նաւատորմը դէպի Խովք
չը յառաջանայ, ի մեծ դժգոհութիւն տաճիկ մա-
մուլին:—Առ այժմ թէպէտ անորոշ վիճակի մէջ
ենք, բայց ապագան բաւական աղէկ կերելի: Իրաւ
է որ լուր կը պարտի թէ Գուրը պահանջած
ըլլայ 61-րդ բարեփոխումը, բայց այս ալ ստույգ
չէ, և ստույգ իսկ ըլլայ կարեւորութիւն մը չունի:
Եթէ այդ տեսակ պահանջում մը ընէ այդ պիտի
ըլլայ յօդուածին այն մասին վրայ որ կը տրա-

ծածկվել էին հարկերի տակ: Խաւարը իր թեկերը
փոքր առ փոքր սկսել էր փռել դիւղի վրա: Եկե-
ղեցու զանգակները դողամբումը վաղուց հրաւիրել
էր ջերմեանը ժողովրդին, տաճարը ազօրութեամբ
վերջապէս գիւղի մէջ փոքր առ փոքր տիրում
էր հանրատնտեսութեան, որ համարում էր մտեղային բու-
թեան: Չը նայելով այս բոլորին, գիւղի մէջ գիւ-
ղական խմբի մէջ տիրապետում էր մի իրա-
բանցում, մի խառնակութիւն, մի աղմուկ:

Քեօխովայ Սիմօնի տան կից գտնուում էր վերե-
նիված խմբի մը, որին տեղացիք կանցկարիս
անունն էին պարզեում: Աւելորդ չէր լինի ընթեր-
ցողին փոքր ինչ ծանօթանալ դրամ հետ: Խմբի-
թի երկու կողմից դրված էին բաւական մեծ
տախտակ, իսկ անկիւններում դարձած էին գա-
նապան իրեղեններ, ինչպէս օր. եղանակ, հասելի-
ներ, թիակներ և այլն: Տնտեսում ենք ահա գօլովի-
նին բազմած իր պատշաճաւոր տեղը. նորանից յե-
տոյ ատոմանապար նստած էին միւս գիւղերի
քեօխականքը, վերջապէս ամբար, խառն ժողո-
վուրդը մեծ մասամբ բաղկացած ծերերից: Գօլ-
ովին Սաքոն իր կարճ ճառով հասկացրեց բոլորին
իր գալու պատճառը և այն ինչ որ պէտք է անե-
լին ամենքը: Ահա, սկսում է ժողովուրդը աղմուկ
բարձրացնել: Ամեն մէկը կամենում է առանձին
խօսել: Վճռեցին վաղը և եթէ ինչպէս որ լինի,
պատրաստել ամեն բան: Աղմուկը վերջացաւ, ցրվե-
ցան բոլորը և ամեն մէկը գնաց իր տուն: Այժմ
ամեն մի ընտանիքում մեծի չուրջը հաւաքվել
էին բոլորը և խորհրդակցում թէ ինչպէս է առել
յարմար, արդեօք ընտանիքի որ անդամին պէտք
է ուղարկել: Եւ դարձանք—

Համարեա թէ բոլորը, շատ քիչ բացառութեամբ,

մտորէ թէ՛ Գուրը պարբերաբար հաշիւ պիտի
տայ ևսուպական տէրութիւններուն իր գործած
բարենորոգումներուն վրայ: Իրաւ է որ մինչև
ցարդ այս յօդուածը արդիւնք մը չէ ունեցած,
բայց այս յօդուածի գոյութեամբ թիւրքիս կորու-
սած է իր անկախութեան մէկ մասը. ոչ մի ինք-
նիշխան տէրութիւն կրնայ ընդունել այսպիսի
յօդուած մը, առելի կընտրէ պատերազմել և յաղ-
թուիլ իսկ, քան կորսնցնել ազատ կամօքը ազատ
տէրութեան մը յատկութիւններէն մին: Եթէ
Գուրը ուզէ այժմ թօթուել այս ծանր լուծը, որ
թիւրքիս մօտ ըլլայ իր աղբիւրները զգայնել
տալու, բնական է որ ևսուպական տէրութիւն-
ները չուզեն իրենց ձեռքէն հանել այսպիսի վէճը
մը թիւրքիցի դէմ: Եթէ Գուրը ընէ այսպիսի ա-
ռաջարկ մը տարակոյտ չը կայ որ մերժողական
պատասխան ստանայ, և ասով այդ յօդուածին
գործութեան առելի ուժովնայ, անոր համար չը
կարծուի որ ասանկ առաջարկ մը եղած ըլլայ:

Իսկ մեզ հետ Գուրը տակաւին կը շարժի այն-
պէս, ինչպէս առաջ, չը տար որ և է գործնական
ապացոյց մը մեզ հետ լաւ երթալու: Պատրիարքը կը
շարունակէ տակաւին հիւանդ ըլլալ, թէպէտ իր
անուան տնտեսութեան առթիւ բազմաթիւ
հիւրեր գացին, որոց մէջ էր կուսակցութեան
կողմէ ներկայացուցիչ մը, ինչպէս նաև Աղզ. Ժո-
ղովի պատգամաւորութիւն մը: Սակայն ասով
հանգիճ զարտիւրքը դեռ պարզապէս Ներսիս
Կալիսկոս կը ստորագրէ կրտսին: Իր պահան-
ջումներուն գործարարութիւնը պիտի ըլլայ: Ո՞վ
գիտէ: Բարեկարգութեանց և քրիստոնէից իրաւասու-
թեանց խնդիրները յազման մէջ են, երկանց մէջ են,
նայենք ինչ կը ծնի:—Պատրիարքարաններու իրա-
ւասութեանց խնդիրը ծանր կերպարանք մը առաւ
և այսօր այդ խնդիրը դառնեցաւ եկեղեցա-
կան համագումար ժողովը:—Խնդիրը արդէն գի-
տեք: Առաջ սովորութիւն էր, կամ թէ քրիստո-
նէից իրաւունքն էր, որ երբ եկեղեցական մը ամ-
բաստանութեան նմանարկուէր, կառավարութիւնը
զանիկայ չէր ձեռքաւարել և բանտարկել, այլ
Պատրիարքարանին մէջ կը բանտարկուէր Պօլիս,
իսկ Հայաստան և գաւառներն ալ առաջնորդա-
բաններուն մէջ: Երբ դատը տեսնուելով եկեղե-
ցականը յանցաւոր ելլել, այն ատեն պատրիար-
քարանին կառնէին անոր վրայէն եկեղեցական
կարող և իբրեւ օտակ անհատ մը կը յանձնէին կա-
ռավարութեան որ տնօրինէ պէտք եղած պատի-
ւը:—Բայց ասիկայ ալ հաղուածու գեղը մ'էր:—
Սկիւզ գառ եկեղեցականները չէին կանչուել իս-
լամի գառարաններու առջը վկայութիւն տալու
համար: Եկեղեցականները խոստովանալու ալ
ըլլալով իրենց ներքին չէ որ վկայութիւն տան,
զի կրնայ ըլլալ որ իրենց եղած խոստովանանքը
դուրս հանեն, և ասիկայ ալ յայտնի է որ քրիս-

տի և նոյն վճռի էին հասնել որ առելի օգտաւ
և յարմար է, որ ծերերը գնային, որոնք առանց այն
էլ գիւղում չաւ բան չէն չինում, իսկ երիտա-
սարդները կը մնային տանը իրանց գործերը
վերջացնելու համար:

III.

Մտնում էր կէս գիշերը: Լուսինը արձակած
իր տխուր հայացքը տանում էր երկնախամարի
անհուն տարածութեան միջով: Աստղերն էլ չէին
խնայում իրանց աղօտ լոյսը արձակել գիւղի
վրա: Իսկ վերջուրայ գիւղերը կարծես թէ խա-
ղում էր ծանրի տերեւների հետ:
Գիւղի ստորին մասում շինած էր մի խմբի, թէ
մի անշուք բնակարան, որտեղ իր բազմադուր ըն-
տանիքով ապրում էր Ալլու բիճան: Սա գիւղի
յարգված ծերերից, կարելի է ասել, առաջինն էր:
Ալլու բիճային ամենքը յարգում և սիրում էին:
Շատ անգամ կը տեսնէիք, մասնաւոր ձեռք ժամա-
նակ, այն կամ այն «օղայի» մէջ բիճան իր շուրջը
հաւաքել է ջահիլ աղայից և նոյն խրատում է
զանազան պատմութիւններով: Բայց այժմ Ալլու
գործակալութեան, չքաւորութեան մէջ էր: Ենթե-
նաբար, զառամել էր և իր ոյժերը թող չէին
տալիս միայնակ կերակրել իր որդոց: Խմբի
մէջ վառվում էր մի ճրագ, որ իր չափազանց ա-
ղօտ լոյսով հաղիւ լուսաւորում էր ընտանիքի
շուրջը:

Ալլու բիճան չափով ընթերում էր և, ինչպէս
երևում էր, կամենում էր մէկի մօտ գնալ: Նա ու-
տում էր դարձեալ լոյսը մէջ մանրած: Բայց այդ
օրը նրա չը կարծի ընթերցողը:

Շատ քիչ անգամ էր պատահում ուտիս օրերին

տոնական կրօնքը չը ներքի: Հիմա առնէ մը ի
վեր է որ կառավարութիւնը հոռէ ինկած է որ թէ
մեր եկեղեցականները վկայութեան երթում և թէ
ինչպէս ուրիշ անձեր, նոյնպէս անտեղ ալ երբ
ամբաստանուին եղեռնական յանցանքի մը հա-
մար, անմիջապէս ձերբակալուին և բանտ նետուին
մինչև դատաստանի վերջնալը: Ինչպէս յունաց
պատրիարքարանը, նոյնպէս մերին ալ չընդունե-
ցին այս օրոշումը, և ասանկ ալ պատասխան դը-
րուեցաւ Գուրը: Արդարութեան գործոց նախա-
բարն ալ գիւր գրելով կը պնդէր իր առաջարկին
վրայ, բայց կը լուր քահանայից վկայութեան եր-
թալու խնդրոյն վրայ, եթէ օրինաց մէջ լուել ըն-
դունելութիւն կը նշանակէ, ըսել է այդ մասը ըն-
դունած են: Այս ամառ յունաց պատրիարքարանը
շատ ետե՛կ ինկաւ այս գործին, մինչև երբպա-
կան խնդիր մը ընելու չափ, իսկ մերինները կամ
յունաց հետ միատեղ գործել չուզեցին որպէս զի
թիւրքաց աչքին չէրին թէ քրիստոնէից շարժում
կայ, կամ կարծելով թէ մեզի վտանգ չը կայ, ան-
տարբեր կեցան: Հիմա երբ ընկեր ենք: Անցեալ
նիստի մը մէջ պատրիարքը այս խնդիրը Աղզ.
Ժողովին բերաւ, և գրեցինք ալ: Ժողովը որո-
շեց որ այս խնդիրը կրօնական կերպարանք ու-
նենալով կը վերաբերի եկեղեցական համագումար
ժողովին: Բայց սխալ որոշում. Թիւրքիցի մէջ մը
ունեցած իրաւասութիւններու մասը կը կազմէ
այս խնդիրը. ամեն իրաւասութիւն քիչ շատ կրօ-
նական գոյնի ներքէ է, այս իրաւասութիւններու
ընական պաշտպանը Աղզ. Ժողովն է և անոնց տե-
ղի կանգնի ուր որ անկ է պատրիարքին և վա-
րութեան միջոցաւ: Իսկ երբ հնար մը չը մնա
լուել խնդիրը քաղաքական միջոցներով, այն ա-
տեն ժողովին հաւատքը կերպարանք կը արտի-
կոսանալանները առաջ կը նետուին և կրօնա-
կան բնաւարտութեան խնդիրը կը յարուցանուի:
Բայց երբ անգամ մը իբր հաւատքի կէտ նկա-
տուի, այն ատեն դիմադրութիւնը ուժով կըլլայ
և կերպով մը վէճ կը ծագի Գրան և քը-
րիստոնէայ ժողովուրդին մէջ ինչպէս գերեզմա-
նոցներու խնդրոյ առնալ: Բայց հիմա շատ ան-
խօսեմութիւն էր խնդիրը այս վիճակին բերել
Ժողովուրդին ընդէ ալ ոչ ուժ կայ, ոչ սիրտ
ոչ արամաւորութիւն կրօնական վէճ մը սկսե-
լու: Համագումար ժողովն ալ իր որոշումները
զադանի կը պահէ, բայց յայտնի է, որ կրօնական
տեսակետով պիտի մերժէ ընդունել Գրան որոշու-
մը և զիմարելու միջոցներուն վրա պիտի մտա-
ծէ, այդ միջոցներն բազմաթիւ չեն:

Կառավարութիւնը շարունակ հետամուտ է մի-
կացնել քրիստոնէայ աղօթութիւնները իրենց իրա-
ւասութիւններէ, վասն զի կը տեսնէ, որ այս
իրաւասութիւնները գօրաւոր նեցուկ մը կըլլան
աղօթութեան գաղափարին ուժ տալու: Այսպիսի
այդ ընտանիքում մի անդադար կերակուր: Բիճայ
Ալլուը վերջացրեց իր ընթերցումը և ճանապարհ ըն-
կաւ գիւղի նեղ փողոցներով: Ինչ էր մտածում
ինչեր էին անցնում ծերունու մօտը, մէջ, այդ
ոչ քիչ յայտնի չէ, միայն ևս տեսալ փող
ժամանակից յետոյ մեր բիճային կանգնած մէջ
հարուստ վաշխաւորի առաջ:

IV.

Վաշխաւորի անհետը դարձաւ փառք էր ամեն
տեսակ յարմարութիւններով. աթոռներ, բաղնի-
քներ, գեղեցիկ մանձախալներ դարձած էին
կարգով, իսկ օտարները զարդարված էին գեղեցիկ
մեծադիր պատկերներով: Տան կից տնկած էր մի
պարտեզ, ուր կարելի էր գտնել շատ պտղատու
ծառեր, անուշահոտ ծաղիկներ և վարդի թուփեր:
Վաշխաւորն ապրում էր ճոխ, և հարուստ: Երբ
զոտակը կուան տակին ներս մտաւ ծերունի Ալլու
նորա մօտ, նա սկսանի առաջ նստած ընթեր-
ցում: Շատ տեսակ ուտելիքներ, շիշերով թանգա-
րէն գինի դարձած էր սեղանի վրա: Փոքր ինչ
հեռու, դրան մօտ, կանգնած էր մի ծառայ
և սպասում էր տիրոջ ամեն մի պատուէրը կը
տարիւր:

—Իս ինչ խաբար է, վա՛ր քու փութիսն էլիլ իս
Ալլու, հարցրեց վաշխաւորն չը հեռացնելով պա-
տաւարադր բերանից:

—Գիւղի գլուխն, ոտիդ տակի հողը լինիլ, զա
ջան, մի խնդիր ունիմ, որ պէտք է կը
տարիւր:

—Հը՛, ինչ է, ասո՛ւ, փող խօս՛ չի ուղղում:
—Հայ, ապրա՛ ջան: Ուղում են էդոյք ինձ բեղեց
տանն, տարում մի քիչ խուրճ ունեմ, պէտք է կը

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

„Ն Ո Ր - Դ Ա Ր“

ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ ԼՐԱԳՐԻ ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

գտնվում է ԲԱՐՈՆՍԿԱ ՓՈՂՈՑ, № 10 տանը, Ծուրխովի դեղատան կից—փոստատան հանդէպ: ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՅ Է ԱՄԵՆ ՕՐ, առաւօտեան 9-ից մինչև 7-ը: Օտարաբաղաբացիք զիմում են: Редакция газеты „НОРЪ-ДАРЪ“, Тифлисъ.

2—3

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՄԱՆԻ
ԲԱԹՈՒՄ, ՏՈՒՆ ԹԱՅԻՐՈՎԻ

Մեծ քանակութեամբ ապրանքների պահեստ և վաճառատուն, ուր գտնվում են մեծ քանակութեամբ ամեն տեսակ կոշիկներ-ոտնամաններ, գուլպա-չուլքեր, հովանոցներ-գոնակներ, հագուստներ աղամարդի և կանանց, աղյուխներ-բաղդաղիք կովկասի ճաշակով, շապիկներ, ժամացոյցներ, ոսկե և արծաթէ: Ամեն տեսակ սպիտակեղէններ (շուշեղէն), որպէս են ստաբաններ, վագեր և այլն: Նոյնպէս և դանակներ, պատառաքաղներ-զգալներ ֆրաժի ֆարրիկից և հասարակ տեսակներից, կոճակներ, քաթանեղէն, զըլ-խարկներ և այլն և այլն ամեն ապրանքից գտնվում են մեծ քանակութեամբ շատ տեսակներով: Ծանկում են ֆարրիկի գնով և առանց աւելցուկի (без-запроса): Ընդունում է պատէրներ օտարաբաղաբացիք ամեն տեսակ ապրանքների:

Հասցէն БАТУМЪ, Мани, д. Таирова.

ՄԱՆԻ

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՇՈՒԿԵՆԱԻ

«Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ARMÉNIE (ԱՐՄԵՆԻԱ) ուրի նաւապետն է DUCHESNE (Դիւշէն), հասաւ Փ Օ Թ Ի ուրբաթ օր 14-ին հոկտեմբերի, և Փ Օ Թ Ի Յ կը վերադառնայ շաբաթ օր, 22-ին հոկտեմբերի, դէպի Կ. Պ Օ Լ Ի Ս և ՄԱՐՍԷԼ, ելիէ ևղանակը բարեյաջող կը լինի:

Տեղեկութիւնների համար դիմել ընկերութեան ագէնտներին, Փ Օ Թ Ի Ս Կ. Պ Ա Ր Ա Ն Ի Օ Ն Ի Ն, ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ Կ. Ր Ը Ն Օ Ի Ն, Արծրունու Գալէրէա № 194

8—9

Գուրս եկաւ մամուլի տակից վաղարշապատում տպագրված եղնիկ քահանայ երգչկանցի նոր աշխատանքութիւնը՝ «Ձայնագրեալ աղագային երգարան»: Վաճառվում է Զ. Գրիգորեանցի կովկասեան զրաւաճառանոցում: Գինն է 80 կոպէկ: Մի և նոյն տեղը վաճառվում են նոյն հեղինակի հետեւեալ աշխատանքները:

1. Մանկական երգարան առանց նոտաների 20 կոպ.
2. Մանկական ձայնագրեալ երգարան 40 կոպ.
3. Դասագիրք հայի. Ձայնագրութեան 30 կոպ.
4. Խմբական ձայնագրեալ երգարան 50 կոպ.

4—10

ԳԼՕԲՈՒՄԻ ԳՐԻՉՆԵՐ

Որոնցով կարելի է զրել ամենակողմիտ թղթի վրա:

Միակ գործակա ԼԻԱԿԱՆ Խ տեղը կան ամեն րի համար մեծ ԳՐԻՉՆԵՐ էժան քան թէ նոյնպէս ԹԱՆԱԲ, ներ, գնոււ, ՄԱ րիչներ, պենալ, ներ, ծխախոտի ՆԵՐ, ածելիք, ս ներ, ԲԱԶԱՍՈՒՐ արկու կախելու ՏԻՆԵՐ, անտաներ, բրիտանական մետաղից իրեր, ԼԱՊՏԵՐՆԵՐ, գզարներ, ԲԱԺԱԿՆԵՐ, ջրամաններ, երես լուսնալու ամաններ, ֆիրտա, կրան-շփոցներ, այգու մկրատներ, շորի շէտակա-գլխի, երկաթէ թելերից, ձիու համար: Մա-կենտոններ: Բժշկական թուղթ վատերկրողե-տի համար և այլն և այլն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ:
64—100

ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՀԱՌԱՏԱՐՄԱՏԱՐ

Պ. Մ. ԼԵԲԵԴԻՆՍԿԻ

Տեղափոխվեց Սոլովակայայ փողոց, Սպան-դարեանի տունը № 12, Կալուսաճական բանկի դիմաց:

9—10 (2)

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ

կամենում է ունենալ տնային ԳԱՍԵՐ, ՉԱՓԱՌՈՐ ԳՆՈՎ: Հասցէն թողնել «ՄՇԱ-ԿԻ» խմբագրատանը: 1—3 (2).

ՍՍԱՅՎԱՄ Է մեծ քանակութեամբ փոստային թուղթի ԲԻՊՍԻ և այլ տեսակների, ծրարներով: Նոյնպէս և պողպատե գրիչներ, կլեմկա, ՄԱ-ՏՈՒՑԱՐԱՆՆԵՐ սպիտակ մետաղից, տուալետի ՍԱՊՈՆ, թէյ 1-ին հունձի և այլն: Բոլորն էլ ծախվում են 25% էժան, քան թէ ուրիշ տեղ: Անգլիական խանութի մէջ: Նոյնտեղ տղամարդիկ-րանց մի քանի հագուստներ, զրապ, տրիկո և այլն մեծ զիջումով:

8—10

ԶՕՐԲԵՐԻՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
ՀԱՍՑՆՈՂ ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՐ-
ՀԵՏԱՆՈՑՑ, որ գտնվում է Նաւ-
թլուխի մէջ, հրաւիրում է աշխատե-
լու ԴԵՐՁԱԿՆԵՐԻՆ և ԴԵՐ-
ՁԱԿՈՒՀԻՆԵՐԻՆ, որոնք ՁԵՌ-
ՔՈՎ կարող են կարել համազգեստ-
ներ և զինուորական շինէներ, նոյնպէս և
ոտքի ԿԱՐԵՄԵԲԵՆԱՅԻ վրա
աշխատել ԳԻՏԱՑՈՂ զերձակներին
և զերձակահիւներին:

10—10

Գիւղատնտեսական մեքենաների մասնագէտ

ԼԵՒՈՆ ԽԱՆ-ԱՂԱՆՆՑ

Ի ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ

Բերել եմ տալիս և սարքում եմ գութաններ, ցանկու, հնձելու, կախելու և դարման շինելու մեքենաները, շոգեշարժ ջաղացներ և ձիթահաններ, հա-նում եմ առուներ և սարքում եմ զանազան տեսակ ջուր բարձրացնող մեքենա-ներ: Զը գիտեցողներին սովորեցնում եմ նոյա բանեցնելու կերպը:

Պատկերազարդ ցուցակ մեքենաների ուղարկում եմ ցանկացողներին. ձրի: Դիմել այս հասցեով ВЪ Вагарапатъ, въ контору Эчмиадзинской Па-ровой Маслобойни.

Л. Е. Ханъ-Агову.
6—6

ՆՈՐ ԲԱՑՎԱՄ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ԿՈՐԱՅԱՄ ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԿԱՐԱՍԻՔԻ Բ. ԲԵՅԻՆԵՐԻ ՆԻ ԸՆԿ. ՎԱՐՇԱՎԱՑՈՒՄ, ՊԱՎԼՑ ՓՈՂՈՑ, № 24, առաջարկում է ամեն տեսակ կորացած կարասիք, որ զերազանցվում է ամրութեամբ, լուս և մաքուր շէնքով և էժան է ծախվում: Առեւտրականների համար պայմանները ձեռնառւ են:

1—6 (5)

38—50

Կանանց ձմեռային վերսրկուներ, տղա-մարդկերանց ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ և այլն ծախվում են էժան գներով: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ, ԱՐԾՐՈՒՆԻ Գալէրէա:

3—12

Վերականգնեցնող ՄԱԿ-ՄԱՍ ՏԵՐ, մազերը ամրացնող և նրանց ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՑՆԸ վերադառ-նող: Գինը 2 ր. շիշը, ՓՈՍՏԱ-ՅՈՎ ուղարկված 2 ր. 49 կոպ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻ ԽԻՂ, մազերը ամրացնելու հա-մար, 1 ր. ամանը և վրձին գլխա-ցաւի գէտ, ՏՈՒՍԼԷՏԻ ՍԱ-ՊՈՆ և հոտաւէտ ջրեր և այլն: 67—100

Մ. Ն. ՏԵՐ-ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ ՊԱՇԵԱՏ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՄԱՆՐԱԾԱԽՍ

ԱՐՄԵՆԱՍԿԻ ԲԱԶԱՐ, ԿԱՏՈՒԶԵՍԿԱՑԱ ՓՈՂՈՑԻ ԱՆԿԻՆ, ՏՈՒՆ № 13

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԿԱՐԱՍԻՔԻ, զանազան աթոռներ 35 լուբուց զիւժինը, բաղկա-թոռներ 6 ր., զիւժաններ 12—25 ր., կաշէլի, մանկական աթոռներ և այլն: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԻ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՀԱՍԱԼՆԵՐԻ, ճանապարհի մահճակալներ, պա-հարաններ, ծաղիղ սամովարներ: Զեմօգաններ 2 ր. 75 կ.—26 ր., սակփո-յաժ ձեռքի և ուսից կախելու, ճանապարհի սուվաններ, ձԱՆԱՊԱՐԶԻ ԱՐԿԱՆ 5 ր. 50 կ.—30 ր.:

Սամովարներ, խահանոցի պղնձէ ամաններ, կոֆէյնիկ, թէյամաններ, ութո-ներ և աղալու գործիք, գերմանական էմպով ամաններ, ԵՐԵՍ ԼՈՒՆԱԼԱՌԻ ՄԱՐ-ՄԱՐԻՕՆԻ ամաններ 40 ր., երես լուսնալու պղնձէ և ժեստի ամաններ:

ՊԱՏԻ ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ 9 ր., տուալէտի հայելիներ 2 ր. 40 կ.—13 ր., զանազան մետաղների մանակներ 1 ր.—15 ր., սեղանի զգալներ 4 ր. 50 կ. և թանգ, թէյի զգալներ ֆրաժիէ, մեխիօրի, լեհական և բրիտանական արծաթից աւելի էժան, քան թէ ուրիշ տեղ, զանակներ, պատառաքաղներ 2 ր.—26 ր.:

ՎԱՐՇԱՎԱՑԻ ԿՕՇԵԿՆԵՐ կանանց և մարդկերանց, հովանոցների կանանց և մարդկերանց, ուսուական և անդլիական պողպատե և երկաթէ զանակներ, յայտ-նի գործարաններից, 10,000 հատ անգլիական և գերմանական կողպէքներ 10 կ. և աւելի:

ԲԵՎՈՂԱՆԵՐԻ զանազան տեսակի 3 ր. 50 կ.—35 ր., պատրոններ բէլովեր-ների համար, հրացան 6 ր. և աւելի, զանազան վեշալկաներ, կշիռքներ: Անգ-լիական և ամերիկական կլեմկա 50 կ.—2 ր. արշինը:

Մշտապէս ունեւ 10,000 ֆ. թէյ Պոպով եղբայրների, կաֆէ ՄԻՒԵԼՍՈՆԻ, թէյի համար խմորեղէն էյնեմի, ԲԵՑԵՐԱՐԻ սիգարներ, հոտաւէտ ջուր (Օղը-կոլոն) ծխող փողիք, պուզրա, գլիցերինի սապոն և այլն, աւելի էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ զալանտէրէյի զանազան ԱՊԱՆՔՆԵՐ, ծխախոտի արկը, զրամարկը, քսանիներ, սանդղներ, շապիկներ, լայկի ձեռնոցներ կանանց, զինուո-րական զամէլի ձեռնոցներ, գարուս, թելեր, բրձղի և մարմարիծի թանաքամա-ններ, մոխրամաններ, գրիչներ, մոտիաներ, գրչակոթեր, սուրբուշ, փոստի թուղթ, ծրարներ և այլն:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ խցաններ (պրօբկա) հանքային ջրերի, գարեջրի, գի-նու և գեղատան ապրանքների համար, նոյնպէս և ուրիշ առարկաներ:

Վերե յիշված բոլոր առարկաները ունեւ մեծ քանակութեամբ և ստանում եմ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ և ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ գործարաններից անմիջապէս:

Առեւտրականներին զիջումն և առանձին պայմաններ:

Օտարաբաղաբացիք կարող են դիմել. Тифлисъ. М. Н. ТЕРЪ-НИКОГОСОВУ. 66—100